

"Millor políedre que triangle"

Manuel Rodríguez Macià (Elx, 1948), alcalde d'Elx pel PSPV-PSOE des del 1987. Animal polític amb molt de fons i un carisma a prova de crisis. Ha realitzat una política modèlica d'integració socio-cultural i d'impuls econòmic, mèrits que potser explicarien per què la seua ciutat és una de les poques on encara la intenció de vot és majoritàriament socialista.

E l trobe més prim, alcalde. És estètica, salut, crisi...?

—És que, com aquí hi ha alguns que volen renovar el cartell electoral, m'he anticipat. M'he aprimat uns dotze quilos, des d'abril o maig, sense fer cap règim. Abans jo estava molt estressat, i crec que això incidia en el meu pes. Vaig decidir fer un canvi de mentalitat i ara em trobe millor.

—Ha dit que hi ha alguns que volen renovar la imatge. Vostè creu que s'ha de renovar o no?

—No sóc partidari de limitar els anys de permanència en càrrecs públics, perquè això depèn de cada circumstància. Hi ha països on això s'ha arbitrat, i els resultats són molt relatius. Dit això, jo no sóc un professional de la política. Crec que mai s'ha de professionalitzar un càrrec públic: s'ha de ser professional en el sentit de fer les coses ben fetes, de preparació. Encara que el polític, el que necessita és sentit comú a cabassos, i això moltes voltes està més en la condició humana que en la preparació intel·lectual. No sóc partidari que s'haja de viure d'un càrrec tota la vida, perquè es perd un punt de vista fonamental en els càrrecs de representació. Perquè siga autèntica, la representació, ha de produir-se el distanciament de la persona del càrrec. S'ha de ser conscient, igual que un actor de teatre, que el paper que es representa no ets tu, i quan acaba la representació es fa una altra cosa. Ho tinc molt assumit.

—A sa casa es respirava ambient polític?

—No hi havia un ambient molt polititzat. El meu avi, amb qui he viscut més que amb els meus pares, era una persona d'idees monàrquiques, prou distanciat del plantejament regimental de l'època. El que sí que he respirat és un ambient respectuós. Es parlava prou de política, amb certa llibertat, molt allunyadament de l'oficialisme.

—En quin moment es compromet de totes totes amb la política?

—De seguida. Tenia molta relació amb aquells moviments catòlics amb vessant social, i que han estat fonamentals per a la restauració de la democràcia. Això comportava un compromís polític que es traduïa en organització de xerrades, en fundació de clubs d'amics de la Unesco, en lluita per la recuperació de la llengua, en cançonetes contra l'alcalde... Era anar definint-se en el compromís, perquè aquests

eren els instruments i la manera que tenia de comprometre'm. Després hi va haver una altra classe de compromisos més estructurats, a través del partit socialista.

—Quan hi ingressa?

—Formalment, l'any 75.

—A Elx o a Madrid?

—Aquí a Elx. Però, efectivament, jo estava aleshores a Madrid, on ja havia freqüentat una agrupació.

—Vostè va ser seminarista. Era per convicció o per la beca?

—Al seminari d'Oriola vaig anar dels 11 anys fins als 17. El condicionant era molt pràctic: a Elx no es podia estudiar el batxillerat i anar a Alacant implicava agafar un tren a les 6 i mitja del matí tots els dies, travessant tot el poble fins l'estació, que no disposava de llum en aquella època. Era un desgavell. Per això la família va decidir ingressar-me al seminari.

—De què vivia abans de ser alcalde?

—He estat professor de filosofia. Però abans encara, com que el meu pare estava malalt, m'ocupava d'una xicoteta finca durant les vacances. Arreplegava ametlles, figues, magranes, olives.

—Un complement ideal per a la filosofia.

—Certament. La filosofia de les realitats terrestres. Després, quan vaig anar a Madrid, entregava la beca a la meua família i em guanyava la vida donant classes, venent cremes d'Avon o arreplegant pilotes de tennis en un club. I durant els estius, escurava plats a Benidorm o donava classes. Quan vaig acabar la carrera vaig estar a Madrid, al CEU San Pablo, i després a la UNED, fins que va eixir a concurs la plaça de director del centre de la UNED d'Elx i me'n vaig venir.

—Què el va decidir a saltar de l'ensenyament a la política?

—De fet, a la UNED ja ocupava un càrrec més de gestió que no acadèmic. Hi havia un conflicte entre la direcció del centre i aquest Ajuntament i em van nomenar perquè em coneixien i m'acceptaven les dues parts en litigi. El meu compromís amb el partit era major, i finalment, em vaig presentar a les eleccions municipals del 83. Vaig ser regidor, diputat provincial, però no vaig acabar el mandat perquè vaig anar de diputat a les Corts Generals el 1986.

—*També va venir a l'alcaldia per desempatar una situació conflictiva, no?*

—És cert. No ho dic per presumir, però no he buscat mai els càrrecs. A Madrid estava prou ben encaixat al Congrés dels Diputats, estava a gust, però al final em van plantejar venir a Elx a encapçalar una llista d'integració.

—*S'ha cohesionat el partit local o continua la inestabilitat?*

—El partit és una realitat viva i, per tant, ha de tenir la seua diversitat. Elx és una ciutat molt viva, molt crítica, i l'agrupació socialista d'Elx és un fidel reflex de la ciutat. Elx és, com la societat valenciana, molt iconoclasta. L'altre dia va venir el president de la Generalitat i anàvem caminant pel carrer i una dona que venia amb dues cistelles de la plaça es para, m'agarra de la jaqueta i diu: *nene*, aquest és Lerma? Però mentre ho preguntava, el tocava amb la punta del dit. I li dic: sí, senyora, *aquest* és Lerma. I ella diu: doncs que templat està; bé me'n vaig, que si m'entretinc se'm crema el dinar. Així és Elx. Així és el partit.

—*Diuen que vostè és qüestionat com a alcalde per la seua agrupació.*

—Bé. la gent té dret a qüestionar els càrrecs. És una realitat inevitable. No em sent enganxat a la butaca.

—*El diari Abc el designa a vostè com Marco Polo pels viatges que fa.*

—És una qüestió molt fluixa; no és cert. Sóc l'alcalde que menys viatja. Viatges personals i particulars, quan puc agafar uns dies de vacances, sí que en faig tants com puc. L'Abc ha confeccionat un mapa amb el recorregut que jo he fet, i m'atribueix viatges que no he realitzat mai, com per exemple a la Xina, al Japó o als Emirats Àrabs. Per una altra part, és cert que tot el que siga promoció de la ciutat d'Elx he considerat que s'ha de fer i he intentat trencar totes les barreres possibles. I quan he fet un viatge dins d'aquest propòsit, podria donar comptes de l'escassetesa econòmica que he destinat i la rendibilitat que tenen.

—*Es diu que Elx és un dels pocs ajuntaments de l'estat que fa política exterior.*

—Em sembla molt bé que es diga, i s'ha de fer. Fa poc, a instància meua, hi ha hagut una missió comercial als països de l'Est i, segons el balanç dels empresaris, és la millor que s'ha fet. Al llarg d'aquests anys he fet una sèrie de contactes que jo sempre pose a disposició dels empresaris o la gent que els pugua necessitar. Ara mateix ve una delegació d'empresaris xinesos, i un dels empresaris d'aquí que més negoci ha ficat a la Xina deia a la ràdio que ha estat possible gràcies a les reunions que va fer l'Ajuntament amb l'ambaixador de Xina. I jo m'alegre que siga així, perquè aquesta és una ciutat que viu fonamentalment de l'exportació i és lògic que l'Ajuntament se'n preocupe.

Espanya fa acords per tal que la gent pugua

“Quan plantege els temes econòmics no ho faig deslligat del món de la ciutat. Les ciutats són un lloc de mercaderia, han nascut al voltant del món del comerç. Són llocs oberts. El concepte de ciutadania s'oposa al de xenofòbia, perquè la ciutat, a diferència de l'estat, no té frontera.”

exportar o crear empreses mixtes a l'estranger, però si no es baixa de la macroeconomia a la microeconomia, a la realitat local, això es concreta en molt poques coses. Nosaltres, les coses que fem, les fem naturalment en combinació amb la comunitat autònoma o l'estat, segons l'ordre de la competència que siga, però és l'única manera de concretar les coses.

—*Acaba de rebre una delegació de l'OAP. En quins termes s'ha produït la reunió?*

—La relació ve d'antic. L'anterior representant diplomàtic de l'OAP estigué aquí abans, i després tornà a una reunió d'homes de negoci àrabs i espanyols, a finals dels 80. Posteriorment, hem començat a crear el MPDL (Moviment per la Pau i Defensa de la Llibertat) aquí, com a continuació d'una comissió que ja va ser molt útil en l'ajuda dels refugiats als països de l'Est. La societat ha entès que no era un problema de les institucions i s'hi ha involucrat. Des del municipi hem impulsat una sèrie d'accions, entre les quals hi ha la de Palestina, i el nou representant va venir per un tema molt puntual: la restauració dels palmerals de Jericó i Gaza. Els va interessar moltíssim, i a part vam fer una reunió amb empresaris d'Elx, que estan molt interessats a veure com es podia contactar per a comerciar amb l'embrió de l'estat palestí.

—*Amb Qatar també tenia relacions, no?*

—Sí, l'altre dia van enviar una carta de l'ambaixada interessant-se pel nostre Centre d'Investigació de la Palmera. Ells tenen un centre molt interessant i ens proposen firmar algun conveni de col·laboració i investigació. Una de les coses que crec que havíem de fer és col·laborar molt en temes d'agricultura i medi ambient. I el Centre d'Investigació de la Palmera ha de ser un punt de contacte internacional. Un projecte complementari és la creació d'un jardí botànic a Elx, especialitzat en palmàcies i en el Mediterrani: desertització, repoblació, estudi de plagues... Qatar hi està molt interessat, i també vol relançar les reunions d'homes de negocis a Elx, i seria interessant la dotació d'una oficina permanent perquè fructifiquen els contactes.

—*Elx és un polvorí industrial, víctima de la crisi, amb un elevat percentatge d'economia submergida, amb un població d'al·luvió... I en canvi tot funciona sense crispacions socials ni lingüístiques. Com ha fet el miracle?*

—És molt afalagador per mi, però no és mèrit només meu. Sempre m'ha preocupat una qüestió que crec que és la base de tot: la ciutat és un lloc de convivència. Per moltes definicions que hi pugua haver, no n'he vist cap més completa que la de Sòfocles: “la ciutat són els homes, la gent, la vida”. Doncs bé, aquesta idea és la que he volgut portar a la pràctica. Quan plantege els temes econòmics no ho faig deslligat del món de la ciutat. Les ciutats són un lloc de mercaderia, les ciutats han nascut al

voltant del món del comerç. Són llocs oberts. El concepte de ciutadania s'oposa al de xenofòbia, perquè la ciutat, a diferència de l'estat, no té el concepte de frontera: és una realitat oberta. La realitat de les ciutats sempre és més plural. Això està molt bé dir-ho, però en l'acció política concreta de cada dia calia ser coherent amb aquest plantejament. La pròpia ciutat, en la seua morfologia, havia de ser més habitable, més agradable.

Pel que fa a l'urbanisme, els barris potencialment marginals, com el del Cementeri o el de Patilla, els vam vertebrar obrint carrers a la trama urbana d'Elx. Per una altra part, teníem el possible problema entre la immigració i la gent originària d'Elx, i això es combatia amb cultura. Aquí jugàvem amb avantatge perquè la referència de la Festa del Misteri era substancial. Sempre hem plantejat el Misteri com una cosa no aïllada, perquè en la mesura en què es redescobreix la cosmovisió cultural valenciana té més sentit. El Misteri té molt més sentit quan es coneix Jordi de Sant Jordi, Ausiàs Marc, els Misteris de València, la música, la llengua. La política que hem fet respecte als immigrants ha estat donar-los suport en les qüestions que fan referència a la seua identitat. Per exemple, amb un andalús hi pot haver problemes quan fa abstracció i se sent espanyol com a autodefensa, per tant, se li ha de reconèixer la seua identitat, perquè en la mesura que ell és conscient del seu fet diferencial, pot comprendre que els altres el tenim també. Nosaltres hem treballat molt en aquest sentit en les cases regionals, i la prova d'efectivitat és que més del 90% de la població entén el valencià i li és igual en què parle l'altre. Dins del panorama, no està malament.

—*Quants valencianoparlants té Elx?*

—33.000, en una població de 208.000 habitants.

—*Una minoria.*

—En efecte. I això connecta amb la qüestió del país. La tasca és que l'autonomia cal creure-se-la. Ser valencià o no, no és una qüestió simplement administrativa com la província. Fer país és molt més, és fer identitat. Nosaltres hem potenciat totes les manifestacions que anaven em aquest sentit. Des de la retolació dels carrers als noms dels ponts, com el que duu el nom de la Generalitat. Elx té un paper clau a jugar i ha de jugar-lo més. I en aquest sentit serà decisiva la creació d'una xarxa de ciutats i evitar repetir l'esquema de capitalitat antiga. El concepte de

—**Què fa un doctor en filosofia pura com vostè en una alcaldia?**

—**Justificacions, en podem tenir moltes. Des de Plató, que parlava de la República dels Filòsofs. El món de la filosofia, com a pensament, sí que ha tingut molt a veure amb el compromís polític. La meua introducció en la vida política va ser al voltant dels 15 anys, a través de la lectura d'un pensament que aleshores era escàs a Espanya —avui ho és més encara—: el personalisme d'origen cristià de Mounier i Lacroix, molt pròxims al plantejament socialista. La veritat és que el compromís, i entendre la política com a compromís moral, em ve molt d'aquest tipus de reflexió i plantejament. No sóc una persona d'un llibre sol, però aquest corrent filosòfic em va fer lligar la idea de la teoria política amb la responsabilitat moral, i allò comportava el fet del compromís pràctic.**

ciutat és més modern que el de capitalitat, i m'agradaria que es donara suport a aquesta idea de corresponsabilitat de la nostra ciutat en la construcció del país.

—*Calcule que hi representa un paper important el triangle Elx-Alacant-Santa Pola.*

—Elx ha de jugar el paper que li toca. No podem fer plantejaments localistes, perquè hi ha una sèrie de serveis que han d'anar més enllà. El Pavelló Firal d'Elx, si no s'haguera fet des de la perspectiva de trencar el localisme, no s'hauria fet, perquè per molt elevat que fóra el volum de la indústria d'Elx, no el justificava. Però sí que tenia sentit des del punt de vista de la interrelació entre Elx, Alacant, Elda, Oriola i Dénia, Benidorm, etcètera. La conjunció d'interessos ho fa possible. I qui diu la fira, diu el campus universitari. Estem també consorciant serveis socials i de bombers amb altres ajuntaments com Crevillent i Santa Po-

la. Les condicions socio-econòmiques de la comarca han canviat. Hi ha hagut una recomposició del que han estat les comarques històriques. I això s'ha de traduir a la col·laboració municipal. Per tant, el tema no és solament Elx-Alacant. La creació d'una ciutat lineal a Elx ja es va plantejar als anys 20: anava del nucli d'Altavix al barri de Torrellano. Això ha quedat latent, ha anat transformant-se, i ara està el tema sobre la taula. Els projectes d'expansió d'Elx avui estan al Pavelló Firal, al Parc Industrial, que està entre Altavix i Torrellano, en la potenciació de l'aeroport i en una gran operació ecològica que és el Clot de Galvany. Això són actuacions que l'Ajuntament d'Elx ja ha pres. I això coincideix en el temps amb això que es diu el triangle Elx-Alacant-Santa Pola, idea que va eixir de la Universitat d'Alacant. Això ha tingut un èxit propagandístic, en el sentit de consorciar i relacionar el món d'aquestes ciutats. Però jo crec que no s'ha de limitar al triangle, sinó que cal incloure Crevillent i, segons com, Múrcia, perquè l'aeroport serà més rendible en la mesura que també siga l'aeroport de Múrcia. S'ha donat molta propaganda al triangle, però ningú, llevat de l'Ajuntament d'Elx, no hi aposta clarament. En comptes de triangle, m'agrada més parlar de sistema de relació de ciutats.

—*Vostè faria un poliedre.*

—És que s'ha de fer un poliedre. Millor poliedre que triangle. No es pot deixar fora de l'àmbit altres pobles, ni tampoc fer desaparèixer la identitat de cadascú. És un gran repte.

Miquel Alberola